

Voorzitter

hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Peters (23432, nr. 310).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Peters (23432, nr. 311).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Nicolai c.s. (23432, nr. 312).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD, de ChristenUnie, het CDA en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Dam (23432, nr. 313).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD, de ChristenUnie, het CDA en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Dam/Peters (23432, nr. 314).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD en het CDA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 9 september 2009 over **de inrichting van het internationale financiële stelsel en de kabinetsvisie op de toekomst van de financiële sector**.

De heer **Tony van Dijck** (PVV): Voorzitter. Deze minister pakt niet door als het om bonussen en zelfverrijking gaat in de financiële sector. Hij verschuilt zich achter zijn internationale vrienden of bankvrienden, maar komt zelf niet met wettelijke maatregelen. Internationaal zijn er een paar kleine stappen gezet, maar dat is volstrekt onvoldoende. De NVB kwam vorige week met de Code Banken, waarin een maximum voor bestuurders wordt aangekondigd. Het blijft echter een feit dat het voor de Partij voor de Vrijheid, en met ons heel Nederland, onverteerbaar is dat banken die met miljarden aan

belastinggeld overeind worden gehouden, nog steeds het lef hebben om belachelijke salarissen en abjecte bonussen uit te keren. Deze zelfverrijking vindt plaats met ons belastinggeld. Dit is werkelijk te gek voor woorden.

Ook lazen we gisteren in de krant dat de heer Zalm naast een salaris van € 750.000 waarschijnlijk ook een bonus tegemoet kan zien van 1,5 mln. Ook dit is te gek voor woorden. Het was nota bene de heer Zalm zelf die vorig jaar zijn managers ertoe opriep af te zien van een bonus en deze terug te storten. Nu geeft hij zelf het slechte voorbeeld. Zelfs de president van De Nederlandse Bank riep er vorige week toe op variabele beloningen aan banden te leggen zo lang de crisis voortduurt. Waarom worden deze woorden niet wettelijk bekrachtigd?

Ik heb hierover twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat enkele financiële instellingen met miljarden aan belastinggeld overeind gehouden worden en dat daardoor de overheidsschuld gigantisch is toegenomen;

constaterende dat bij deze instellingen salarissen worden uitgekeerd die de Balkenendenorm vele malen overschrijden;

voorts constaterende dat er bij deze instellingen ook nog steeds grote bonussen worden uitgekeerd aan bestuur en personeel;

overwegende dat met deze miljardeninjecties van de belastingbetaler een groot offer wordt gevraagd en dat dit ook van bestuur en personeel van de gesteunde instelling kan worden gevraagd;

verzoekt de regering, ervoor te zorgen dat bij deze instellingen de salarissen worden bevroren, de salarissen worden gemaximeerd tot aan de Balkenendenorm en alle uitgekeerde bonussen voor 100% worden weg belast, zolang de staatssteun niet is afgelost,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Tony van Dijck. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 255 (31371).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat bestuursvoorzitter Zalm een salaris ontvangt van € 750.000 per jaar en dat hem een bonus in

Tony van Dijk

het vooruitzicht is gesteld van 1,5 mln. bij een winstgevende verkoop van Fortis ABN;

verzoekt de regering, de ...

De voorzitter: Ik moet u even onderbreken. Volgens mij staat dit niet op de agenda van dit VAO. Dit is naar aanleiding van een brief die de Kamer heden heeft ontvangen en die zij wellicht vanmiddag kan bespreken. U moet die motie even vasthouden tot na de AFB.

De heer **Tony van Dijk** (PVV): Nu ja, dit AO ging over het beloningsbeleid en dit heeft daar duidelijk mee te maken.

De voorzitter: Alles heeft met alles te maken. Wij moeten ons wel een beetje aan de volgorde houden. Ook de andere leden zullen over deze brief komen te praten. Niet bij het afgelopen overleg, maar wellicht bij een van de komende overleggen. Ik stel voor dat u deze motie vasthoudt.

De heer **Tony van Dijk** (PVV): Oké.

De voorzitter: Ik zie dat de heer Vendrik iets aan de heer Van Dijk wil vragen. Of juist aan de minister? Die kunt u nu niets vragen, want hij heeft het woord helemaal niet. Als u een inbreng hebt, moet u naar het spreekgestoelte komen.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Ik snap dat u de orde der dingen wilt handhaven. Daar zal ik mij in voegen. Ik heb één vraagje aan de minister. Dit AO, waarvan dit het sluitstuk zou moeten zijn, ging over het internationale financiële stelsel. De minister van Financiën is samen met de minister-president enkele dagen in Pittsburgh geweest. Daar is een omvangrijke verklaring verschenen van de daar verzamelde politieke leiders. Ik zou de minister van Financiën willen vragen om mede namens de minister-president een brief naar de Kamer te sturen waarin hij de relevantie toelicht van de afspraken uit Pittsburgh voor het debat dat wij hier hebben gehad en gaan krijgen over de inrichting van het Nederlandse financiële systeem. Ik zou het op prijs stellen om die brief op korte termijn te ontvangen. Daarbij speelt het punt van de beloningen, dat zojuist even aan de orde was, een belangrijke rol. Dit komt namelijk terug in de Pittsburghverklaring. Wij hebben al even kort stilgestaan bij de bankencode.

De voorzitter: Het zou een kort vraagje zijn.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ik kan mij dus voorstellen dat het aspect van beloningsbeleid een separaat onderdeel wordt in de brief van de minister.

De voorzitter: Dank u wel.

Inmiddels heeft de minister de beschikking over de motie. Wij gaan luisteren naar zijn oordeel daarover.

Minister **Bos:** Voorzitter. Ik dank de leden voor hun bijdrage. Op het verzoek van de heer Vendrik kan ik

zonder meer bevestigend antwoorden dat ik zo'n brief graag en ook tijdig stuur.

Voordat ik inga op de motie-Tony van Dijk op stuk nr. 255, ga ik nog even in op iets wat de heer Tony van Dijk een paar keer heeft gezegd. Hij stelde dat de bonussen van bankbestuurders worden betaald door de belastingbetaler. Dat is niet zo. Salarissen van bankbestuurders worden betaald door de klanten van die bank. Als de klanten de salarissen te hoog te vinden, kunnen zij naar een andere bank, in de hoop daar misschien lagere salarissen aan te treffen. Het belastinggeld wordt niet hieraan uitgegeven. Het belastinggeld is solvabiliteitskapitaal, bufferkapitaal, dat per definitie niet mag worden uitgegeven, omdat het als een zekerheid in de bank moet achterblijven.

Het verzoek in de motie is duidelijk, maar strijdig met de eerdere afspraken met de Kamer in het kader van het herenakkoord met de financiële sector en strijdig met de brief die ik reeds in maart 2009 heb gestuurd over de eisen die worden gesteld wanneer banken worden gesteund en over de eisen die wij zullen stellen aan bonussen. Deze benadering is destijds door de Kamer gesteund en ik wil daaraan vasthouden. Er volgt nog een overleg over alles wat nog meer nodig is dan hetgeen bijvoorbeeld in de Code Banken is vastgesteld of hetgeen afgelopen weekend is overeengekomen in Pittsburgh. Dit debat zie ik graag tegemoet. Ik ontraad de aanneming van deze motie dus.

De heer **Tony van Dijk** (PVV): De minister van Financiën heeft al een aantal keren gezegd dat het geen belastinggeld is, maar het is toch heel evident dat een bonus van een paar miljoen ten laste gaat van het resultaat van een onderneming. Op het moment dat het resultaat van die onderneming wordt geraakt, raak je automatisch de dividenduitkering en de mogelijkheid tot aflossing. Als het resultaat van een onderneming wordt geraakt, waardoor de winst lager wordt, wordt daarmee dus ook de termijn en de mogelijkheid om terug te betalen geblokkeerd. Het belastinggeld gaat misschien niet een-op-een naar de bonussen, maar indirect is het, zolang de schuld niet is afbetaald, uiteindelijk wel belastinggeld. Hoe eerder en hoe meer winst een bedrijf maakt, hoe eerder het de schuld kan afbetalen.

Minister **Bos:** Ik ben blij dat de heer Tony van Dijk erkent dat het belastinggeld niet wordt gebruikt om bonussen uit te betalen aan bankbestuurders. Daarover hoeven wij dan in de toekomst geen discussie meer te hebben. Als hij zegt dat er heel goede redenen zijn om juist bij gesteunde banken het uitbetalen van bonussen aan banden te leggen, ben ik dat zeer met hem eens. Daarover hebben wij ook afspraken gemaakt met de bankensector. Er zijn weer nieuwe afspraken gemaakt in Pittsburgh en er zijn nieuwe afspraken gemaakt in de code van de banken. Wij gaan het er binnenkort over hebben of dit voldoende is of dat wij nog verder moeten hebben. Dat is een normaal debat en dat zie ik met enig optimisme tegemoet.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter: De stemming over de motie vindt volgende week dinsdag plaats.

Wij gaan direct door met de algemene financiële beschouwingen.

Bos

Minister **Bos**: Voorzitter. Ik heb mijn stukken nog niet bij de hand. Kunt u de vergadering een minuut schorsen?

De **voorzitter**: Ik schors één minuut.

De heer **Irrgang** (SP): Voorzitter. Wij zouden volgens het schema om 16.30 uur beginnen met de algemene financiële beschouwingen. Dat zou mij ook goed uitkomen.

De **voorzitter**: Ik houd altijd wel van doorwerken. Wij moeten dan vanavond wel op tijd klaar zijn en niet langer doorgaan!

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter ...

De **voorzitter**: Mijnheer Vendrik, ik weet dat u graag nog een vraagje wilt stellen, maar ik schors de vergadering tot 16.30 uur.

De vergadering wordt van 16.20 uur tot 16.30 uur geschorst.

Aan de orde zijn:

- **de algemene financiële beschouwingen naar aanleiding van de Miljoenennota 2010 (32123), en de behandeling van:**

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaat van de Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2010 (32123-IXA);**

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaten van het ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2010 (32123-IXB);**

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaat van het BTW-compensatiefonds voor het jaar 2010 (32123-G).**

De (algemene) beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Irrgang. Ik heb van hem, en van de meesten van u, nog niet gehoord hoeveel tijd hij voor de eerste termijn wil en hoeveel voor de tweede termijn. Ik heb de vergadering heropend, maar toen was u even met uw gedachten elders. Dat maakt helemaal niet uit, maar wij gaan weer begrotingsdiscipline oefenen. Dat betekent dat iedere minuut telt. Dat zijn voor mij altijd de beste momenten! Ik wil dus graag van u weten, mijnheer Irrgang, hoeveel tijd u in de eerste termijn wilt.

De heer **Irrgang** (SP): Vijftien à zestien minuten.

De **voorzitter**: Dan waarschuw ik u na vijftien of na veertien minuten?

De heer **Irrgang** (SP): Na vijftien.

De **voorzitter**: Na vijftien. Prima.

De heer **Irrgang** (SP): Mevrouw de voorzitter. De financiële markten in IJsland bloeien en de toegang tot kapitaal is sterk verbeterd. Een groot deel van de verantwoordelijkheid voor deze ontwikkeling ligt bij het

beleid van de regering. Beperkingen op de werking van de financiële markten zijn opgeheven, commerciële banken zijn geprivatiseerd en de sector is opengesteld voor de internationale kapitaalmarkt. Dit programma van liberalisering is een bewonderenswaardig succes en dient te worden voortgezet. Aldus de OESO, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, in haar landenrapport over IJsland in 2006.

Hoe ver konden de neoliberale economen van de OESO ernaast zitten? Een organisatie die is opgericht voor economische samenwerking en ontwikkeling, gaf IJsland een advies dat het over de rand van de afgrond bracht in plaats van het te behoeden voor een economische ramp. En dat in een rapport dat bedoeld is om landen goede adviezen te geven over het te voeren economisch beleid. De OESO moet zich diep en diep schamen en is volstrekt ongeloofwaardig als zij voor de zoveelste keer in Nederland komt pleiten voor liberalisering van de arbeidsmarkt of verhoging van de AOW-leeftijd.

In Nederland ging deze maand de film De Storm in première over de Watersnoodramp in 1953. Onze dijken waren niet hoog genoeg en ons land werd getroffen door een ramp. Bijna 2000 Nederlanders verloren het leven. In 2008 werd ons land getroffen door een financiële ramp die wereldwijd vele malen meer mensen het leven kostte dan in ons land tijdens de Watersnoodramp. De Wereldbank schat dat 200.000 tot 400.000 kinderen het leven laten als gevolg van de financiële crisis, veroorzaakt door puissant rijke westerse bankiers. Ook nu waren de dijken niet hoog genoeg om ons te beschermen tegen de financiële storm. Ook nu waren er net als in 1953 enkelen die gewaarschuwd hadden, maar naar wie niet werd geluisterd.

Ook nu zou daarom, net als na de ramp in 1953, het antwoord moeten zijn dat de dijken veel hoger moeten zijn. Wij hebben financiële deltawerken nodig in plaats van wat eenvoudig lap- en poetswerk. Economen noemen dat op een stuitende manier: never waste a good crisis. Maar een jaar na de ramp van 2008 blijven fundamentele hervormingen van de financiële sector uit. Bankiers vieren weer hun bonussen alsof het 1999 is, aldus de Zweedse minister van Financiën Anders Borg. Goldman Sachs heeft miljarden gereserveerd in de nieuwe bonuspot, nog net geen recordbedrag. De arrogantie van bankiers kent geen grenzen.

Maar ook de slapheid van politici om de financiële lobby te trotseren is hier evengoed voor verantwoordelijk. Mooie praatjes van Obama, maar achter de gesloten deuren van de G20 blokkeren de Verenigde Staten zelfs relatief beperkte voorstellen voor een hoger plafond op bonussen. Onze eigen regering pakt wel de bejaarden aan, maar niet de bankiers. De AOW-leeftijd wordt verhoogd. De bankiers stellen een code op en daar blijft het dan bij. Wilt u meer, zo liet DNB-president Wellink ons vorige week weten, dan moet u bij minister Bos zijn. Welnu, minister Bos, daar zijn we weer. Waar blijft nu de bonuswet, de wet die alle bonussen voor alle leidinggevenden – dus niet alleen de raad van bestuur – en voor alle miljoenen verdienende zakenbankiers verbiedt, zoals de zakenbankiers die volgens DNB zelf vorig jaar nog bonussen verdienden van 311% van hun toch al torenhoge vaste salaris? De persoon Wellink, zoals hij het zelf zegt, staat aan onze kant, maar hoe zit het met de politicus Bos?